

Med sikte på framtiden – Tankesmedja för friluftsliv 2018

Trängsel på fjället

Hajpade naturområden kan skapa trängsel och dra till sig stora mängder oförberedda turister. Så här tacklar Norge den stora turistinvasionen till berget Trolltunga i Hardangervidda.

Den märkliga klippformationen Trolltunga i norska Hardangervidda har blivit ett extremt populärt besöksmål för utländska turister. Alla vill se stenen som hänger över bråddjupet och horder av kineser och amerikaner åker dit för att ta en selfie som de kan lägga upp på Instagram.

För tio år sedan hade Trolltunga några 100-tal besökare om året, men efter det att bilderna lagts upp på sociala medier och tripadvisor har besöken mångdubblats. I fjol köade cirka 90 000 personer för att få ta bilden uppe på den spektakulära klippan.

– Det är ett fenomen som inte går att stoppa, ett tecken i tiden. Nutidsmänniskan har blivit sin egen gud som ska presentera sig på sociala medier med selfies i det sublimes landskapet och bevisa att man klarar av allt, säger Reidar J Mykletun, professor i miljöpsykologi vid Molde universitet, som studerat företeelsen.

Den visuella aspekten är helt central för besökarna, i kombination med att man är där själv, rent fysiskt. Problemet är att folk som åker dit många gånger är dåligt förberedda och dåligt utrustade. De är inte medvetna om utmaningarna de möter på vandringsen upp till klippan som är över 11 kilometer lång och stiger 600 höjdmeter. Något som kräver god kondition, mat, dryck, fjällskor och kläder som tål vind och regn.

– Vi har tappat kontrollen på marknadsföringen. Turisterna förmedlar bilder och historier på sociala medier. Många som kommer hit är ganska naiva i sin natursyn, saknar erfarenhet av att vistas i naturen och kommer dåligt förberedda på strapatsen. Det har medfört en hel del incidenter och säkerhetspådrag, säger Reidar J Mykletun.

Det norska samhället togs på sängen och har knappt hunnit reagera.

I fjol genomfördes cirka 40 räddningsaktioner, där utländska turister som kylts ned eller mattats ut fått bäras eller flygas ned från fjället. Ändå finns det bara ett rapporterat dödsfall så här långt: en australisk student som föll ned från klippan.

Besöksboomen har också fört med sig stor belastning på naturen, som nöts ned och skräpats ned. Byborna i närheten har tröttnat på situationen.

Nu görs försök att kontrollera och begränsa strömmen av besökare. Med vakter som kontrollerar besökarnas utrustning och höga parkeringsavgifter som begränsar trafiken på de smala vägarna som leder upp till utgångspunkten för bergsbestigningen.

– Samhället är lite kluven till detta, man vill egentligen inte begränsa strömmen av besökare, inte ännu, det skulle dessutom vara en inskränkning i allemansrätten, säger Reidar J Mykletun.

Text: Erik Klefbom, Vetenskapsjournalisterna